

The Fellowship of Ukraine

Een reisverslag

Terug in Nederland. Het voelt vreemd en surrealistisch. De generatoren en de medical supplies hebben hun weg gevonden naar de ziekenhuizen en de combat support hospitals. Namen als Kyiv, Pidhaine, Bucha, Kharkiv en Kupiansk zoemen nog rond in mijn hoofd. Eindeloos lange wegen met checkpoints. Wachtwoorden, paspoortcontroles en nors kijkende mannen met doorgeladen wapens. Het is gek, maar na verloop van tijd ga je het allemaal een beetje normaal vinden. Het is moeilijk om het je voor te stellen dat dit een land was met een rijke historie dat aansluiting zocht bij Europa en de NATO. We hebben veel mensen gesproken en veel gezien. Te veel misschien.

Ongemerkt worden we meegezogen in de oorlog. Kapotgeschoten gebouwen, een ziekenhuis zonder ramen, velden met uitgebloeide zonnebloemen die allang geoogst hadden moeten worden en het eens zo vredige dorpje Pidhaine dat tijdens de invasie voor tachtig procent met de grond gelijk werd gemaakt. De landerijen liggen bezaaid met niet ontplofte cluster sub-munitie. De ouders van Benjamin Galli, de Nederlands-Joodse soldaat die 11 september sneuvelde, reizen even met ons mee. Ze zijn er trots dat hun zoon zijn leven heeft gegeven voor de vrijheid van anderen. Het zijn bijzondere mensen.

In Kyiv logeren we in het appartement van Anna, die een paar maanden met haar zus Irina als vluchteling in Aalsmeer heeft gewoond en in de bakkerij van Vooges heeft gewerkt. Een grijs socialistisch bouwwerk uit de jaren vijftig. Soms hebben we warm water, soms koud water en soms helemaal geen water. Verder een betonnen badkamer, een pikdonker trappenhuis en een gevaarlijke lift waar Kristin niet in durft te stappen. Elke dag hoor je de sirenes van het luchtalarm en het zijn geen testen zoals bij ons. Ik vertel Kristin dat ik orgaandonor ben. Just in case...

Ben Lacky, de bataljonsarts van het International Legion, heeft zich bij ons aangesloten. Een leuke vent die de oren van je hoofd kletst. We hebben de generatoren en medical supplies, die we mee hebben genomen vanuit Nederland, opgeslagen in de kelder van een oud gebouw in Kyiv dat dient als safe-house. Hier ligt ook het originele schilderij opgeslagen, dat werd gebruikt als ontwerp voor de postzegel van Slangeneiland. Hiervandaan transporteren we alles naar de verschillende locaties; De politiepost van Kharkiv, de 92ste Gemechaniseerde brigade, de Alpha en Bravo compagnie en de ziekenhuizen van Mikolajiv en Kharkiv. Met een militair konvooi rijden we naar Kupiansk. De frontline. Het dorp is bijna helemaal verlaten. Kapotgeschoten huizen en een watertank in het midden van het plein. Een oude vrouw vraagt of we misschien wat kaarsen bij ons hebben. Het GSM net werkt hier allang niet meer.

We wachten. Uit het niets komen er drie trucks aanrijden van het International Legion. Een vrouwelijke arts stapt uit en loopt naar me toe. Er komen hier niet zo vaak bezoekers meer. Als ze hoort dat we een generator bij ons hebben voor haar combat support hospital slaat ze snikkend haar armen om me heen. Ik weet niet wat ik moet zeggen.

Ik kijk naar de lachende gezichten van mannen in de bloei van hun leven en vraag me af hoeveel er nog zullen zijn als ik terugkom. Op de achtergrond het ziekmakende geluid van een artilleriebeschieting dichtbij. Iemand is niet blij met onze komst.

Op bezoek bij twee gewonde militairen van het International Legion in het ziekenhuis van Kharkiv. Mannen van rond vijftwintig.

Ze hebben een mortier-beschieting overleefd en de jongste wacht op een kaakreconstructie. Ze willen zo snel mogelijk weer terug naar het front als het kan. Daarna op weg naar het mortuarium voor de identificatie van het lichaam van Rory Mason. Rory sneuvelt op 28 september tijdens het verdedigen van een brug in de omgeving van Kharkiv. Hij werd 23 jaar.

De binnenplaats van het mortuarium lijkt op een scène uit een dystopische film. Er staat een grote legertent en het lichaam van Rory ligt op een oude stalen brancard. Hij komt zo van het slagveld en ziet er niet best uit. Het is zomers warm en er is onvoldoende koeling.

Op de grond liggen de naakte lichamen van een jonge vrouw, een man en een kind. Ze hebben een Russische artilleriebeschieting niet overleefd. De geur is overweldigend en achtervolgd me voor de rest van de dag. Ik ben niet bang voor de confrontatie met de dood, maar het maakt me wel heel verdrietig. Ik moet even denken aan de tekst op het holocaust-monument in mijn oude buurt in Amsterdam; “Nooit Meer Auschwitz”. Ben wil weten waarom de lichamen niet bedekt zijn. De patholoog anatoom kijkt hem aan met een vermoeide blik en schudt zijn hoofd.

Op weg naar ons safe-house in Kharkiv. Beschadigde gebouwen en een stuk van een Uragan raket dat nog uit de grond steekt. Het lange wachten op de vrouw en de moeder van Steve Munroe. Ze zijn vanuit de VS naar Warschau gevlogen en rijden met een militair transport naar de Oekraïne. Steve is geraakt tijdens een mortierbeschieting en is hersendood. Hij overlijdt een paar uur voordat ze arriveren. De reactie van zijn vrouw staat voor altijd in mijn geheugen gegrift; “how is that possible?” Niemand van ons kan een zinnig antwoord bedenken. Twee dagen later is er een korte afscheidsdienst voor Rory en Steve in het mortuarium. Ze liggen broederlijk naast elkaar en er staan acht man van hun eenheid om hen heen voor een laatste vaarwel. Een moment dat ik nooit zal vergeten.

Buiten wordt onze sergeant aangesproken door een verpleegster. Hij begrijpt haar niet en er wordt een tolk bijgehaald. Ze maakt zich zorgen over de blik in zijn ogen. Teveel gezien en teveel verloren, zoals iedereen hier. De dienstdoende arts wijst naar me en vraagt aan de tolk waarom ik mijn leven op het spel zet voor zijn volk. Ik mompel iets dat vrijheid een kostbaar goed is en dat het daarom ook mijn oorlog is geworden. Wegkijken is allang geen optie meer. Hij knikt betekenisvol, legt zijn hand op zijn hart en loopt weg.

Als alles voorbij is lunchen we met elkaar buiten in de zon. Het voelt vreemd, alsof er even niets aan de hand is. Een gevechtseenheid van het Oekraïense leger komt toevallig voorbij en betuigen hun respect aan de moeder en de vrouw van Steve. Een immens grote soldaat houdt de handen van Steve's moeder even vast. Ze verstaat hem niet maar ze begrijpt wat hij probeert te zeggen. Als ik terugkijk naar de foto die ik maakte, lijkt het alsof ze voor eeuwig op dat plein zijn blijven staan. Het maakt veel indruk op me.

De commandant van Steve overhandigt een bruin doosje aan zijn moeder. De legerleiding heeft besloten om hem één van de hoogste militaire onderscheidingen toe te kennen voor bijzondere moed.

Als we willen afrekenen haalt de eigenaar van het restaurant 30 procent van de prijs af en krijgen we twee volle tassen met drank mee naar huis.

In de avond gaat het luchtalarm weer af. We liggen onder vuur. Eerst Urugan raketten en daarna artillerievuur een paar honderd meter bij ons vandaan. Doffe klappen die je ingewanden laten trillen. Je realiseert je dat de dood maar een paar honderd meter bij je vandaan is het leven heel betrekkelijk is.

We liggen met karabijnen op de grond te wachten, omdat de Russen soms na dit soort beschietingen doorbraken proberen te forceren om hun gijzelaarsvoorraad aan te vullen. Het voelt alsof we de verkeerde bioscoop zijn binnengelopen.

Overdag wordt Kharkiv weer onder vuur genomen en zijn op weg met de laatste medical supplies naar het ziekenhuis. Boven het motorgeluid van onze vrachtwagen uit hoor je de raketten inslaan. Veel te dichtbij. Na een tijdje besluiten we toch maar om een schuilkelder in de buurt van het ziekenhuis op te zoeken. Een paar van ons willen graag levend naar huis. Naast me op de bank in de bunker probeert een Oekraïense soldaat een gesprek met me aan te knopen. Het duurt even voordat ik het in de gaten heb. Hij heeft twee granaatscherven in zijn buik en begint langzaam weg te zakken. Ik vraag Ben om hem in de gaten te houden. Na een uur begint het weer een beetje rustig te worden en wordt de soldaat afgevoerd naar de operatiekamer.

Weer terug naar Kyiv. Ook hier begint de hel langzaam los te barsten. Poetin is waarschijnlijk niet zo blij met zijn opgeblazen materiaal. We krijgen opdracht van het ministerie van defensie om het land zo snel mogelijk te verlaten nu het nog kan. Ik denk dat ze het ook wel handig vinden als we blijven leven, voor later. Ben heeft een auto kunnen regelen en de ochtend rijden we met de moeder en vrouw van Steve naar Warschau. Onderweg zien we nog wat raketten inslaan maar daar hebben we geen last meer van. Wel nog een ontmoeting met een wild zwijn dat zich op de snelweg in Polen tussen de voorwielen boorde en de ophanging van de radiator sloopte.

Nadat we de vrouw, de moeder van Steve en Ben in Warschau hebben afgeleverd bij het hotel rijden Kristin en ik door naar Nederland

Zonder sponsors, het thuisfront en iedereen die ons gesteund heeft was deze operatie niet mogelijk geweest. Het was geen druppel op een gloeiende plaat. De generatoren en de medical supplies maakten voor velen het verschil tussen leven en dood.

Eli Wiesel, een overlevende van Auschwitz en Buchenwald heeft ooit gezegd; Er zijn momenten dat we onrecht niet kunnen voorkomen, maar er mag nooit een moment zijn dat we er niet tegen in opstand komen.

Frank Klaassen

frank@lifeline-ukraine.org

Tel: +316 533 24 902

www.lifeline-ukraine.org

Tel: +316 533 24 902

Donaties

Stichting LifeLine Ukraine

BIC-code/swift: RABONL2U

IBAN: NL11 RABO 0131 7892 95

KVK: 858 69562

RSIN: 863775962

Adres: Uiterweg 377 ws2, 1431 AL Aalsmeer